

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — ECONOMIA POLITICĂ

APARE ODATA PE SAPTĂMANA SUB CONDUCEREA D-ilor

C. G. DISSESCU

V. ATHANASOVICI, PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, ALEX. CERBAN, G. MEITANI,
N. POLIZU-MICȘUNEȘTI, C. HAGI-THEODORAKY.

SILIU RADULESCU
PRIM-REDACTOR

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
3, STRADELA SF. SPIRIDON, 3

B. P. RĂDULESCU
REDACTOR-ADMINISTRATOR

C. Hamangiu. *Un nou proiect de Lege asupra presei.* (continuare)
Dim. G. Maxim. — *Instrăinarea imobilelor dotale pentru reparațiuni mari neapărate.*

Jurisprudența Română. — *Inalta Curte de Casație și Justiție S. II.* — Minist. public. — Concluziuni. — Jude-supleant. — Dacă poate înlocui pe procuror în o instanță penală.

(V. Burghelau cu Ministerul public).

Curtea de Apel din București, S. IV. — Accident de muncă. — Daun. — Legea meseriilor.

(Minist. de Război cu Vasile N. Stoica).

Curtea de Apel din Iași s. I. — Împărțeală. — Donatar. — Raport. — Imobil vândut înainte de deschiderea succesiunii.

(Const. Mihăilescu cu Prof. Mădărescu).

Un nou proiect de Lege asupra presei¹⁾

(Urmare și finit)

Competența curților cu jurați și a Tribunalelor

Art. 41. — Art. 50 codul penal, relativ la diferitele specii de complicitate, este aplicabil în toate cazurile prevăzute de art. 37, 38 și 39 din această lege.

Condamnățiunile pentru despăgubiri civile vor fi totdeauna solidare. (Art. 43 și 44 L. Fr. Art. 6 L. sigur. Ital.).

Art. 42. — Juriul este statornicit ca instanță competentă pentru judecarea crimelor și delictelor politice și de presă, cu excepțiunile și precizările de mai jos.

Delictele de presă cari au un caracter politic sau public, adică acele cari ating ordinea și deosebita constituțională a statului, viața și conduita politică a unui cetățean, sau viața și conduita publică a unui funcționar în exercitarea profesiei sale, sau demnitatea unui corp constituit al statului, sunt de competența juraților, acțiunea publică, ca și aceea civilă, învestindu-se înaintea Curții cu jurați. Acțiunea civilă în despăgubiri însă, se va judeca numai de asesorii curții, conform art. 381 și 382 din procedura penală. (Art. 24 (azi 25 și 26) Const. Art. 45 L. Fr.).

Art. 43. — Delictele de presă cari se comit în contra persoanei Regelui, a familiei regale, a suveranilor străini sau a reprezentanților lor diplomați arătați în art. 23, precum și toate delictele de

presă, cu caracter privat, cari ating viața și conduita particulară a cetățenilor, morala publică și religioasă, sau proprietatea privată, sunt de competența tribunalelor ordinare, judecându-se după dreptul comun.

Sunt în special de competența tribunalelor ordinare, delictele și infracțiunile prevăzute de art. 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 15, 21, 22, 23, 26, 29, 30 al. II, 35, 36 a prezentei legi. (Art. 24 (azi 25 și 26) Const. Art. 26 și 45 L. Fr.).

Art. 44. — În cazul când delictul de presă comis, ar întruni ambele caractere: politic și privat, atingând atât viața și conduita politică a unui cetățean, cât și viața și conduita lui privată, atunci competent de a-l judeca este numai tribunalul ordinar.

Art. 45. — În timp de mobilizare sau de război, delictele de presă cu caracter militar, și anume acele cari ating ordinea și disciplina militară, sau cari dau pe față planurile de operațiuni ale armatei, mijlocele de apărare sau indicațiuni de mișcarea trupelor, sunt de competența tribunalelor militare.

Art. 46. — Arestul preventiv în materie de delict politice și de presă, este interzis. (Art. 24 (azi 26) Const.).

Procedura judecării infracțiunilor de presă

A. — La Curtea cu jurați

Art. 47. — Urmărirea crimelor sau delictelor comise prin presă sau prin orice alt mijloc de publicitate, va fi făcută din oficiu de ministerul public sau după cererea părții lezate, cu modificările și excepțiunile următoare:

1. În cazul de injurii sau calomnii adresate tribunalelor, curților sau altor corpuri constituite, enunțate în art. 28, urmărirea nu va avea loc decât după o deliberațiune luată de membrii acestor autorități în adunare generală, care să ceară în mod expres urmărirea, sau dacă acele corpuri constituite nu au adunări generale, după cererea șefului acelui corp sau a ministrului de care aparține.

2. În cazul de injurii sau calomnii adresate unuia sau mai multor membrii ai camerei sau ai senatului, urmărirea se va face numai după reclamațiunea persoanei sau persoanelor interesate.

¹⁾ A se vedea începutul în Nr. precedent al «Dreptului».

3. In cazul de injurii sau calomnii adresate funcționarilor publici, depeștarilor sau agenților autorităților publice, alții decât miniștri, sau adresate reprezentanților cultului recunoscut de stat, sau cetățenilor însărcinați cu un serviciu sau mandat public, urmărirea va avea loc, sau după plângerea lor personală, sau din oficiu de ministerul public, sau după cererea ministrului de care ei depind.

4. In cazul de injurii sau calomnii adresate unui jurat sau unui martor, urmărirea se va face în urma reclamațiunei juratului sau a martorului ce se pretinde clomniat.

In cazurile prevăzute de al. 3 și 4 al acestui articol, dreptul de a cita direct înaintea curții cu jurați, aparține părții reclamante.

După cererea sa, președintele curții cu jurați va fixa zilele și orele când afacerea sa va fi sorocită pentru judecare. (Art. 47 L. Fr.).

Art. 48. Ministerul public este obligat de a preciza în rechizitoriul său scris, calificarea penală a faptului imputat, cu indicarea articolelor a căror aplicare se cere. (Art. 48 L. Fr.).

Art. 49. — Citațiunea, deasemenea, va conține indicațiunile precise a scrierilor, imprimatelor, placardelor, desenurilor, gravurilor, picturilor, medalionilor, emblemelor și discursurilor sau cuvintelor proferate în public, cari formează obiectul urmăririi, precum și calificarea penală a faptului, cu indicarea articolelor din lege invocate în sprijinul rechizitoriului ministerului public.

Dacă citațiunea este făcută după cererea reclamantului, pe lângă aceste precizări, ea va mai fi însoțită și de o copie a ordonanței președintelui curții cu jurați; dată după cererea părții, conform art. 46.

Citațiunea va mai cuprinde alegerea de domiciliu a reclamantului în orașul unde judecă curtea cu jurați, și va fi notificată atât inculpatului cât și ministerului public.

Toate aceste formalități vor fi observate sub pedeapsă de nulitate a urmăririi. (Art. 50 L. Fr.).

Art. 50. — Termenul de înfățișare va fi de 10 zile libere dela emiterea citațiunei, plus câte o zi de fiecare miriametru de distanță. (Art. 51 L. Fr.).

Art. 51. — In materie de calomnia, când inculpatul va voi să probeze adevărul faptelor imputate, conform art. 32 al prezentei legi, va fi obligat, ea în cele 5 zile care vor urma notificării citațiunei, să comunice, fie ministerului public de pe lângă curtea cu jurați, fie reclamantului la domiciliul ales de el, după cum darea în judecată este făcută de parchet, sau după cererea reclamantului, următoarele lămuriri și acte:

1. Faptele arătate și calificate în citațiune, al căror adevăr el voiește a-l dovedi.

2. Copii după toate actele de care se va servi în facerea acestei dovezi.

3. Numele, profesiunea și domiciliul martorilor cu care voiește să se servească în facerea acestor dovezi, în cazul când proba cu martori este admisă.

Această comunicare a inculpatului va cuprinde și alegerea sa de domiciliu în orașul unde funcționează curtea cu jurați, sub pedeapsă de a fi decăzut din dreptul de a face aceste probe, dacă nu va îndeplini toate cerințele dela No. 1, 2 și 3 ale acestui articol. (Art. 52 L. Fr.).

Art. 52. — In cele 5 zile ce urmează acestei comunicări, ministerul public sau reclamantul, după cum cererea de dare în judecată este făcută de unul sau de altul, va fi obligat de a comunica la rândul său inculpatului, la domiciliul ales de el, copii după actele cu care voiește să facă proba contrară, precum și numele, profesiunea și domiciliul martorilor de cari se servește în acelaș scop, sub pedeapsă de a fi decăzut din dreptul său de a face aceste probe. (Art. 53 L. Fr.).

Art. 53. — Orice cerere de amânare, pentru orice cauză ar fi, și orice incidente asupra procedurii urmate, trebuie propuse înainte de apelul nominal al juraților, sub pedeapsă de a nu mai fi primite în urmă. (Art. 54 L. Fr.).

Art. 54. — Dacă inculpatul a fost prezent la apelul nominal al juraților, nu mai poate fi considerat lipsă, chiar dacă el s'ar retrage în timpul ședinței la sortă juraților, așa că orice decizie pronunțată, fie asupra formelor de procedură, fie asupra fondului, va fi definitivă, indiferent dacă se retrage din ședință, sau rămânând prezent, su voiește a se apăra.

In toate aceste cazuri, se va proceda la judecarea afacerii, cu concursul juraților, ea și cum inculpatul ar fi prezent. (Art. 55 L. Fr.).

Art. 55. — Când însă inculpatul nu se înfățișează de loc în ziua fixată prin citațiune, el va fi judecat în lipsă numai de asesorii curții, fără asistență sau intervențiunea juraților.

Conamnațiunea pronunțată în lipsă va fi considerată ca neexistentă, dacă în 5 zile dela comunicarea ei, făcută fie personal inculpatului, fie la domiciliul ales de el, va face opozițiune la executarea ei, notificând opozițiunea sa atât ministerului public cât și reclamantului. Cu toate aceste, dacă comunicarea condamnațiunei n'a fost făcută inculpatului, sau dacă nu rezultă că s'ar fi făcut vreun act de executare al ei, prin care inculpatul să fi fost pus în cunoștință, opozițiunea sa va fi primită până la expirarea termenilor prescripției pedepsei.

In cazul însă, când inculpatul n'a făcut opoziție în termenul fixat în aliniatul precedent, notificând-o persoanelor menționate, sau când nu se va prezenta pentru a-și susține opoziția la termenul fixat, ea va fi considerată ca neavenită, iar hotărîrea pronunțată în lipsă, va rămâne definitivă. (Art. 56 și 57 L. Fr.).

Art. 56. — In caz de achitare, sunt aplicabile dispozițiunile art. 381, 382 și 391 din procedura penală. (Art. 58 L. Fr.).

B. — La tribunalele corecționale

Art. 57. — Urmărirea înaintea tribunalelor corecționale și de simplă poliție va avea loc conform dispozițiunilor din capitolul II titlul II a codului de procedură penală, cu modificările și distincțiunile următoare:

1. In cazul de ofensă sau ultragii aduse suveranilor străini și celorlalte persoane arătate în art. 23 din prezenta lege, urmărirea va avea loc, fie după cererea lor, fie din oficiu de către ministerul public, în urma cererii lor adresate ministerului afacerilor străine și comunicată de acesta ministerului de justiție.

2. În caz de calomnie adărsată particularilor prevăzută de art. 29, precum și în cazul de injurii prevăzute de art. 30 al. 2, urmărirea se va face în urma reclamațiunii persoanei calomniată sau ofensată.

3. În caz de calomnie sau de injurii în timpul perioadei electorale în contra unui candidat, termenul citațiunii va fi redus la 24 ore, pe lângă termenul distanței.

4. Citațiunea va preciza și va califica faptul incriminat; se va indica textul de lege aplicabil faptelor imputate.

Sunt aplicabile, în caz de urmărire și de condamnare, dispozițiunile art. 48 din prezenta lege.

Dezistarea părții reclamante, va avea de efect încetarea urmăririi începute. (Art. 60 L. Fr.).

C. — Recursul la casație

Art. 58. — Dreptul de a ataca cu recurs o hotărâre, aparține atât inculpatului cât și părții civile, aceasta din urmă însă numai în ceea ce privește interesele sale civile.

Atât inculpatul cât și partea civilă, sunt dispensați însă de a consemna amenda, sau condamnatul de se pune în stare de arestare, după cum cer art. 418 și 422 din codul de procedura penală. Ei vor beneficia și de dispozițiunile art. 427 proc. pen. (Art. 427 Proc. pen. rom. și Art. 61 L. Fr.).

Art. 59. — Recursul va trebui să fie declarat în termen de 3 zile dela pronunțare, la grefa curții sau a tribunalului care a dat hotărârea. În cele 24 ore ce urmează acestei declarațiuni de recurs, dosarul, împreună cu toate actele și piesele relative la el, va fi înaintat curții de casație, care va judeca recursul de urgență, în cele 10 zile ce urmează primirii actelor.

Apelul în contra hotărârilor tribunalelor și recursul în contra deciziunilor curților de apel sau a curților cu jurați, cari au statuat asupra incidentelor și excepțiunilor, afară de cele relative la competență, nu vor putea fi făcute, sub pedeapsă de nulitate, decât după pronunțarea sentinței sau deciziei definitive, și în același timp cu apelul sau recursul în contra acestor din urmă sentințe sau decizii.

Orice excepțiuni de incompetență, vor trebui propuse înaintea începerei dezbaterilor asupra fondului; în caz contrar, ele vor fi unite cu fondul, statuându-se asupra lor prin aceeași sentință sau decizie prin care se hotărăște asupra fondului. (Art. 62 L. Fr.).

Recidiva, Art. 60 c. p. Prescripția

Art. 60. — Tuturor infracțiunilor prevăzute de legea presei, nu li se aplică agravarea pedepselor în caz de recidivă.

Deasemenea, în caz de cumul de delict și crime, nu se va aplica decât pedeapsa cea mai mare, fără a se face cumulul pedepselor, prevăzută de art. 40 codul penal.

Articolul 60 codul penal, relativ la circumstanțele atenuante, este aplicabil tuturor infracțiunilor prevăzute prin prezenta lege. (Art. 40 și 60 C. pen. rom. Art. 63 și 64 L. Fr.).

Art. 61. — Acțiunea publică ca și acțiunea civilă rezultând din crime, delict sau contravențiuni pre-

văzute de această lege, se vor prescrie după trecerea a 6 luni depline, începând din ziua în care ele au fost comise, sau din ziua ultimului act de procedură, dacă asemenea acte au fost încheiate.

Prescripțiunile începute deja la epoca publicării acestei legi prin „Monitorul Oficial” și cari după legile în ființă ar fi mai lungi de 6 luni, vor fi considerate ca împlinite, dacă a trecut termenul de 6 luni prevăzută de prezenta lege. (Art. 66 L. Fr.).

Dispozițiuni tranzitorii

Art. 62. — Proprietarii, directorii și secretarii de redacție ai ziarelor deja existente la promulgarea acestei legi, sunt obligați a se conforma în termen de 3 luni dela publicarea ei prin „Monitorul Oficial”, prescripțiunilor art. 2 și 3, sub pedeapsa de a fi condamnați conform art. 4 din prezenta lege.

Art. 63. — În toate cazurile în care prin prezenta lege, amenda este hotărâtă ca pedeapsă principală, în caz de insolabilitate, ea se va putea transforma în închisoare conform art. 28 codul penal. (Art. 28 C. pen. rom. Art. 61 L. Ital.).

Art. 64. — Sunt și rămân abrogate orice dispozițiuni contrare legii de față, și în special acele ale legii presei din 13 Aprilie 1862, afară de prescripțiunile relative la proprietatea literară, cuprinse în această din urmă lege, și de obligațiunile impuse tipografilor, editorilor și autorilor de cărți prin legea din 23 Martie 1904, cu privire la depunerile de exemplare la Academie și la bibliotecile naționale (Azi noua Lege asupra propr. literare și artistice din 28 Iunie 1923) 1).

C. Hamangiu

Instrăinarea imobilelor dotale pentru reparațiuni mari neapărate

Regimul dotal are ca bază o nevoie socială, el este un sistem de protecțiune legală al femeii în împrejurările în care ea se afla în noua familie a bărbatului.

Dacă în toate familiile ar omni ordinea și economia, dacă înțelegerea și bunul trai ar domina încă de la început, desigur că în aceste căsătorii fricte raporturile patrimoniale dintre soți ar fi aranjate după lege și convențiunea lor, fără să fie nevoite de a supune o parte sau întreaga avere a femeii regimului dotal. Fără multe discuții, fără această tutelă legislativă, soții ar chibzui interesele lor mai bine și mai cu folos, căci pie-dișele în admitrațiune, inerente regimului dotal le răpesc libertatea de acțiune în momentele favorabile și le pot deci aduce pagube însemnate.

Din nenorocire, însă, de multe ori uniunile conjugale se întepărtează de la perfecțiunea visată de utopiști, neînțelegerile și uneori resentimentele dintre soți, resar, iar nevoile îi împresoară.

1) Am spus dela început că acest proiect de lege asupra presei a fost întocmit de D-l C. Hamangiu încă din 1918, deci înainte cu cinci ani de noua constituție și a noii legi asupra proprietății literare și artistice, ambele din 1923. Așa se explică și modificata amenzilor, ele fiind socotite în valoarea lor de pe atunci. În parantezele ce însoțesc fiecare articol, am dat lămuririle necesare în această privință.

«Legile, — după cum spune un distins autor. d. Bianchi, — vizează specialmente aceste legături nefericite în care condițiunile economice ale familiei merg regresând și pentru aceste se simte mai ușor efectele unui bun sistem legislativ; o lege prevăzătoare poate să salveze familia de cea mai mare ruină, pe când o lege neprevăzătoare poate să mărească această ruină făcând-o inevitabilă»¹⁾.

Prin regimul dotal, întocmit de legiuitor, s'a căutat de a nu fi lăsată femeia, neapărată, în voia și la capriciul bărbatului, menținându-i în caz de nenorocire, cel puțin în parte, un avut — o punte de scăpare — pentru dânsa și pentru copii.

Societatea noastră cu pasiunile și deprinderile de după război, cu greutățile vieții, ca rezultat al multor fenomene sociale, și în special al oscilațiunilor valorilor ce se observă sub raportul economic, nu este încă atât de perfectă ca să poată susține inutilitatea regimului dotal. El are, în realitate, unele neajunsuri, mai ales sub raportul circulațiunii bunurilor. Dar, continuă încă interesul superior social ca familia să fie apărută, ca ea să aibă o instituție de prevedere, care să reprezinte fondul de rezervă al asociațiunii conjugale.

2. Legiuitorul nostru prescriind inalienabilitatea, ca măsură esențială de ocrotire a averii dotale, a trebuit să prevadă și excepțiuni la acest principiu fundamental al regimului dotal, excepțiuni provocate de diferite necesități în care se afla o familie. Cele speciale prescrise de art. 1253 din codul civil sunt bazate pe necesitatea de a nu face neaplicabile pentru femeie îndeplinirea unor datorii morale (scoaterea bărbatului din închisoare), și chiar legale (înstrăinarea dotei pentru a procura alimente familiei), sau sunt bazate pe interesul celor de al treilea, (plata datoriilor femeii, licitația imobilului indivis), sau, în fine, sunt bazate pe însuși interesul femeii (reparațiuni mari neapărate pentru conservarea imobilelor dotale).

Mărginindu-ne la cazul special al înstrăinării unui fond dotal spre a efectua reparațiuni mari și neapărate, în interesul conservării celorlalte imobile dotale, observăm că operațiunea treburilor se face totdeauna prin licitație publică. Autorizarea justiției fiind necesară, ea trebuie să aibă loc în prealabil, înainte de înstrăinare, așa că o autorizare postumă nu poate valida înstrăinarea²⁾.

Din textul legii rezultă că femeia poate fi autorizată de a vinde un imobil dotal spre a repara radical un altul, sau când ea are un singur imobil dotal a vinde o parte din el spre a repara cealaltă parte³⁾.

Tribunalul poate însă acorda autorizarea de a se vinde unul din imobilele dotale sub cuvânt că el amenință a fi ruinat, iar mijloacele materiale ale soților nu le îngăduie să întreprindă reparațiunile necesare?

Cazul s'a prezentat la Tribunalul Botoșani. Soția a cerut vânzarea imobilului dotal, invocând ca motiv faptul că acest imobil s'ar afla în completă

stare de ruină, iar mijloacele materiale nu permit soților să poată face reparațiunile. Tribunalul admitând vânzarea, s'a făcut licitația, s'a consemnat prețul, după care soția a ridicat întreaga sumă, depusă drept preț, în interesul căpătuirii unui copil.

Curtea de apel din Iași a avut ocaziune de a se pronunța în această chestiune. Prin deciziunea sa găsește că enumerarea cazurilor, prescrise de art. 1253 din codice, este limitativă și ca astfel înstrăinarea bunurilor dotale nu poate fi admisă de cât în ipotezele menționate în acest articol, sau, cel mult, în ipoteza extrem de asemănătoare sau apropiată de cele prevăzute de lege; ca vânzarea unui imobil dotal pe motivul necesității reparațiilor, fără ca suma rezultată din vânzare să fie necesară reparării celorlalte imobile pentru a putea fi conservate este făcută cu violarea legii⁴⁾.

Chestiunea ce a fost dedusă în rezolvirea Curții era însă mai simplă. Cazul, după cum prea bine o expune opinia separată a d-lui Petit, nu intră în dispozițiunea art. 1253 al. 4 din codicele civil, ca să poată fi discutată literal numai după acest text. El trebuie rezolvat sub raportul apropierei sau asemănării cu cazul din textul legal și numai prin aplicațiunea principiului general al necesității ce este de a se proteja dota într-o împrejurare omisă de lege.

Dacă măsurile luate de legiuitor, prin inalienabilitate, sunt salutare societății românești, se observă că, în decursul celor câte-va decenii, de când se aplică codicele civil, dispozițiunile legale privitoare la regimul dotal, pe lângă că sunt eludate, sunt și cu totul necomplete. Antinomiele și lacunele legii răsar la fiecare pas. Dispozițiunile vechilor codice Calimah și Caragea nu prezentau atâtea lacune.

În fața acestor lacune și în lipsă de texte clare, jurisprudență, chiar cu pericolul încălcării atribuțiilor puterii legiuitoare, a trebuit să stabilească soluțiunea multor probleme, calăuzită, desigur, de scopul esențial al regimului dotal, care unde la protecțiunea femeii, și inspirată de necesitățile societății, care zilnic evoluează în raport cu situația economică a țării. Este deci o obligațiune impusă judecătorului ca în orice situație să adapteze dispozițiunile legale concepțiunilor noi ce pot lua naștere în practică.

Curtea de apel din Iași a avut, credem, pentru prima oară de soluționat chestiunea care, după cum arătăm, nu este prevăzută în textul formal al legii.

S'a cerut a se lămuri dacă soția dotală, cu clauza clară a inalienabilității dotei, poate vinde imobilul dotal în ipoteza că imobilul se ruinează și dânsa n'are mijloacele necesare în interesul reparațiunilor. Curtea — bazată pe principii — stabilește, în considerente, că în o atare situațiune din cauza lipsei mijloacelor materiale, tribunalul poate autoriza vânzarea imobilului, cu condițiunea ca prețul prins să fie întrebuințat la dobândirea altui bun dotal.

Ajunsa la această justă soluțiune, era suficient

1) Bianchi, «Del Contrato di Matrimonio», pag. 12.

2) Depinay, «Le régime dotal», 1902, pag. 252.

3) Alexandresco, «Dreptul civil român», VIII, pag. 305.

4) Deciziunea Curții de apel din Iași, secția II-a, din 25 Noembrie 1926; *Dreptul*, No. 5 din 30 Ianuarie 1927.

ca să o aplice la cazul ce era dedus în apel și astfel să conchidă la nulitatea vânzării pentru simplul motiv că jurnalul de autorizare al tribunalului n'a prevăzut reîntrebuințarea, adică cumpărarea cu banii proveniți din imobilul dotal a unui alt imobil, investit cu caracterul dotalității. Argumentele ulterioare privesc de altă natură, întrucât vânzarea unui imobil dotal pentru repararea altuia apar, deci, fața cu z sa argumentare, ca inutile, ori cât ar fi de juste și deci îngreuiază numai situațiunea simplă a problemei și a deslegării ei.

Unindu-ne deci cu soluțiunea Curței din Iași conchidem, deci, că instanța judecătorească poate autoriza pe soțul dotal, ca, consimțind femeia, să se vândă prin licitațiune imobilul dotal, care ar continua să se ruineze din lipsă de mijloace pentru reparațiuni, dar cu condițiune expresă ca toți banii proveniți din vânzare să se întrebuințeze efectiv în cumpărarea altui imobil devenit dotal (art. 1253 al. ultim).

În acest mod se împacă spiritul de conservare a averii dotale, la care tinde instituțiunea, cu necesitățile actuale ale femeii, care în nici un caz n'are interes a păstra în patrimoniu o avere ne-fructiferă și care poate să-i aducă numai desagramente.

Astăzi, într-un cât reparațiunile mari se fac cu greu și cu numeroase sacrificii, nu putem săli familiile de a întreprinde absolut asemenea operațiuni hazardate, și deci, se face o operă sănătoasă, dacă în soluționarea chestiunii întindem aplicațiunea regulei de reîntrebuințare (remploi), atât de apreciată chiar de unii autori iluștri cari se ocupă de regimul dotal în Franța, și în acest caz special, nevizit de legiuitor⁵⁾.

Legiuitorul italian a înlăturat lacuna ce se găsește în codicele nostru. El n'a mai trecut, afară de un singur caz, cele două serii de cazuri excepționale, specificate de articolele 1250 și 1253 din codicile române, înlocuindu-le cu posibilitatea de a se deroga la inalienabilitatea imobilelor dotale în cazurile de *utilitate evidentă* sau *necesitate* (art. 1405 cod. italian). Apreciațiunea înstrăinării este lăsată înțelepciunii judecătorului. Dota fiind destinată ca o rezervă pentru familie, se ține cont în aprecierea necesității, după cum spune Bianchi, nu numai de femeie, dar și de soț și de copii⁶⁾.

Neapărat că în fața unui asemenea text latitudinea tribunalelor italiene este mult mai întinsă.

În sistemul codicelui nostru se întâmplă de multe ori cazuri în care inalienabilitatea averii dotale trebuie menținută, în conformitatea principiului, chiar contra intereselor soților. Ori cât ar întinde tribunalele aplicațiunea textelor la cazurile noi ce se prezintă, ele trebuie să țină seamă că excepțiunile de înstrăinare sunt limitative. Și câte sume dotale, sau efecte rămân înmormântate la Casa de depunere cu procente sau devidende de-zori!

So otim ca nefastă și întinsa putere de apreciere ce se acordă justiției italiene, potrivit textului legal menționat, căci, după cum spune tot d-l

Bianchi, se abuzează în Italia cu autorizările de vânzare a averilor dotale, conchizând că nu trebuie a se permite tribunalelor de a face ceea ce nici legiuitorul n'a îndrăznit, adică de a desființa inalienabilitatea⁷⁾.

În Franța, de la care am luat dispozițiile noastre legislative, jurisprudența a dat excepțiunilor din al. 2 al art. 1558 din codicele civil francez un câmp larg de interpretare, asimilând reparațiunile mari cu alte măsuri proprii salvării bunurilor dotale. Jurisprudența ultimă socotește că în reparațiunile mari intră cheltuielile făcute cu reconstituirea unei vii distruse de filoxeră sau hipoteca constituită spre a garanta plata unei sumi destinată a achita cheltuielile necesare unei culturi intensive, din cauza unor împrejurări speciale, spre a împiedica pierderea completă a imobilului⁸⁾.

Doctrina și jurisprudența română nu privește inalienabilitatea dotală ca o regulă de ordine publică⁹⁾.

Astfel fiind, și la noi tribunalele tind de a crea, în unile ipoteze, adevărate excepțiuni la inalienabilitate. Interpretarea, însă, ori cât ar fi de permisă, nu trebuie să meargă prea departe, căci, după cum a spus d-l Jouitou, averea dotală trebuie să fie cea din urmă care să poată fi înstrăinată.

Dimitrie G. Maxim.

fost președinte la Curtea de apel,
avos

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. II

Audiența dela 17 Noembrie 1926

Președinția D-lui Oscar N. Nicolescu, Președinte

V. Burghilea cu Ministerul Public

MINISTERUL PUBLIC. — JUDE-SUPLEANT. — DACĂ POATE PUNE
CON LUZII ÎNTR-UN INSTANȚĂ PENALĂ ÎN LOCUL PROCURORULUI.

Dacă prin aliniatul ultim al art. 48 din noua lege de organizare judecătorească se prevede că în cazuri urgente, când lipsesc membrii parchetului, primul-președinte sau președintele Tribunalului va putea delega pentru a înlocui pe procuror, fie un judecător, fie un supleant, această dispoziție însă își are aplicațiunea numai în ce privește lucrările propriu zise ale parchetului, iar nu și în ce privește modul de funcționare și compunere al Tribunalului; pentru constituirea căruia trebuiesc aplicate dispozițiile art. 16 din aceeași lege, potrivit cărora în caz când procurorul sau substitutul sunt împedicați de a lucra, numai judecătorul poate fi delegat de președintele Tribunalului pentru a ocupa fotoliul Ministerului public iar nu și supleantul.

5) Bianchi, op. cit. § 225; Roguin, «La régime matrimonial», pag. 710; Eyquem, op. cit. pag. 174; Depinay, op. cit. pag. 220; Joitou, «Résumé dotal», I, pag. 298 și urm.

6) Bianchi, op. cit. pag. 695.

7) Bianchi, op. cit. pag. 311.

8) Depinay, op. cit. pag. 252.

9) Alexandresco, op. cit. pag. 262.

No. 4418. — Admis recursul făcut de către V. Burghela în contra sentinței penale cu No. 2279/925 a Trtb Bacău în proces cu Ministerului Public.

Curtea deliberând,

Asupra recursului făcut de Vasile Burghela în contra sentinței Tribun. Bacău secțiunea II-a cu No. 2279 din 1925 prin care a fost condamnat în baza art. 308 c. penal.

Având în vedere motivul I de casare:

«Vioarea art. 16 din legea de organizare judecătorească, rea constituire a instanței».

Având în vedere că prin procesul-verbal al sentinței atacată cu recurs se constată că, cu ocaziunea judecării recurentului, Ministerul public a fost reprezentat prin d-l E. Marino, jude-supleant, în lipsa membrilor Parchetului:

Considerând că din art. 16 din noua lege de organizare judecătorească, — sub imperiul căreia a fost judecat recurentul — articol care face parte din titlul 2, cap. II, secțiunea I intitulată «Compunerea și funcționarea tribunalelor», rezultă că atunci când dintr-o cauză oarecare procurorul sau substitutul sunt împiedicați de a lucra, președintele Tribunalului poate delega numai pe un judecător pentru a ocupa fotoliul Ministerului public, iar nu și pe supleant:

Că, dacă art. 48 din aceeași lege prescrie în alineatul său ultim, că în cazuri urgente, când lipsește membrii Parchetului, primul-președinte, sau președintele Tribunalului va delega, pentru a înlocui pe procuror, fie un judecător, fie un supleant, acest text însă pus sub titlul IV intitulat: «Ministerul public», este aplicabil numai în ce privește lucrările propriu zise ale Parchetului, iar nu și în ce privește modul de funcționare și compunere a Tribunalului, pentru care singurul text ce trebuie aplicat este art. 16 pus sub secțiunea respectivă;

Că, astfel fiind și întrucât în speță cu ocaziunea judecării recurentului, fotoliul Ministerului public a fost ocupat de supleant, căruia nu i se putea da după lege o asemenea delegațiune, Tribunalul a fost violat în compunerea sa, pronunțând astfel o hotărâre casabilă;

Că, dar, recursul urmează să fie admis, iar afacerea trimisă la același Tribunal, spre a fi din nou judecată, în conformitate cu art. 52 din legea Curții de Casație fără a mai fi necesar de a se discuta și celălalt motiv de casare.

Pentru aceste motive, casează.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI S. IV

Audiența dela 29 Octombrie 1926

Președinția D-lui Gr. Pherekyde, Președinte

Ministerul de Război cu Vasilichia N. Stoica

ACCIDENT DE MUNCĂ. — DAUNE. — ART. 998, 999, 1000, 1001, 1002 ȘI 1003 COD. CIVIL. — ART. 140, 144, 145 ȘI 148 DIN LEGEA MESERIILOR.

Potrivit art. 148 alin. final din legea meseriilor, dispozițiunile art. 998 și urm. din codul civil nu și mai pot primi aplicațiunea în cazurile de accidente de muncă, deoarece art. 140, 144 și 145 au prevăzut cazurile și modurile în care cei rămași în viață după urma celor decedați în accidente de muncă, au a fi desdaunați.

No. 276. — Admis apelul făcut de Ministerul de Război contra sentinței civile cu No. 433/923 și No. 752/922 pronunțate de Trib. Ilfov Secțiunea III-a în proces cu Vasilichia N. Stoica.

Curtea,

Asupra apelului făcut de Ministerul de Război, contra-sentinței civile No. 483 din 1923, prin care i s'a respins ca nesustenută opoziția ce numitul îndreptase contra senunței No. 752 din 1922, pronunțată de Tribunalul Ilfov, Secția III-a civ. corecțională, care admitând acțiunea intentată de Vasilichia N. Stoica, a obligat pe apelant la plata sumei de 40.000 lei, cu titlu de daune, plus 1000 lei cheltuieli de judecată;

Având în vedere susținerile apelantului și actele din dosar;

Având în vedere că temeiul de drept, pe baza căruia Ministerul a fost obligat la plata daunelor, este tras din dispozițiunile art. 998 cod. civil;

Considerând că legea pentru organizarea meseriilor, creditului și asigurărilor muncitorești, prin art. 1, între alte meserii, a prevăzut că se bucură de dispozițiunile ei și aceia de fochist;

Că, din actele și lucrările aflate în dosar se constată că Niculae Stoica, în anul 1916 era fochist bugetar în serviciul Pulberăriei armatei; că, cu ocazia exploziei întâmplată la Pulberărie, dânsul fiind rănit, a încetat din viață;

Că acestea fiind constatările de fapt, urmează a se examina dacă intimata poate face acțiune pe baza art. 998 cod. civil, pentru valorificarea pretențiunilor sale decurgând din faptul că soțul ei, meserias fochist, a fost rănit cu ocazia exploziei dela pulberăria Dudești, din care cauză a murit;

Având în vedere că, prin art. 140 din legea meseriilor, s'a prevăzut că sunt supuse întreprinderile și exploatările, fie că sunt ale Statului, județelor comunelor, fie că sunt particulare, a da lucrătorilor aflați în industriile și meseriile cari întrebuintează mașini cu motoare de tot felul: cu aburi, cu gaz, cu electricitate, în caz de accident de muncă, un ajutor în limitele art. 144. În caz de moarte prin accident, art. 145 din arătată lege prevede că instituți-

nea unde lucrătorul a funcționat, suportă cheltuielile de înmormântare, și dă văduvei fără copii, a cincea parte din salariul mijlociu al soțului, până la moarte sau remăritare, și pentru fiecare copil până la vârsta de 16 ani, încă câte una a cincea din salariul pe an ca pensie;

Prin urmare legiuitorul, pentru a scuti pe rămași în viață, după urma celor decedați în accidente de muncă, de multiplele dovezi ce urmau să facă în acțiunile intentate pe baza art. 998 cod. civil, a prevăzut pensia de mai sus, stabilind prin art. 148 aliniatul final din legea meseriilor, că dispozițiunile art. 998, 999, 1000, 1001, 1002 și 1003 din codul civil nu sunt aplicabile cazurilor de accidente prevăzute de legea meseriilor;

Că, întrucât dispozițiunile art. 998 din codul civil nu-și au aplicațiunea în speță, Curtea găsește că rău prima instanță a condamnat pe apelant la plata de daune, provenite din accident de muncă, și în acest caz, apelul de față este fundat și cată a fi admis, respingând acțiunea intimetei Vasilechia Stoica Niculae, fără cheltueli de judecată, nefiind cerute.

Semnați: Gr. Pherekyde, Dem. L. Bagdat, L. Ștefănescu.

CURTEA DE APEL DIN IAȘI

SECȚIA I-a

Audiența dela 3 Octombrie 1925

Președinția D-lui D. Volanschi, Prim-Președinte

Const. Mihăilescu cu P. Ofira Mihăilescu

IMPĂRȚEALA — IMOBIL VÂNDUT DE DONATOR ÎNAINTE DE DESCHIDERE SUCCESIUNEI. — DACĂ ESTE S PUS RAPORTUL ÎN NATURĂ CÂND A REINTRAT ÎN PATRIMONIUL DONATARULUI — ART. 765 COD. CIVIL.

IMPĂRȚEALA. — ÎNSTRĂINAREA IMOBILULUI DE CĂTRE DONATAR DUPĂ DESCHIDERE SUCCESIUNEI. — DACĂ POATE FI OPOZABILĂ CELOR LA ÎN MOȘTENITORI. — ART. 765. COD. CIVIL.

1. Dispozițiunile art. 765 cod. civil prin care se scutește de raportul în natură imobilul care a fost vândut sau ipotecat înainte de deschiderea succesiunii, fiind edictate în scopul înlesnirii circulației bunurilor și pentru protecțiunea terților cari au dobândit drepturi asupra imobilelor, nu 'și mai pot avea aplicațiunea atunci când imobilul supus raportului a reintrat prin vânzare în patrimoniul eredelui de oare-ce această situațiune e în afară de sfera de aplicațiune a art. 765 cod. civil.

2. Art. 765 cod. civil prevăzând numai cazul când înstrăinarea a avut loc înainte de deschiderea succesiunii, urmează că vânzarea făcută după încetarea din viață a donatorului nu mai poate fi opozabilă celorlalți moștenitori, întrucât din ziua deschiderii succesiunii imobilul este considerat ca făcând parte din masa succesorală.

No. 122. — Admis apelul făcut de Constandin Mihăilescu contra sentinței civile No. 19 din 21 Ianuarie 1925 a Tribunalului Fălțiceni.

S'au ascultat d-nii avocații C. Simionescu pentru apelant și N. Apoteker pentru intimată.

Curtea,

Având în vedere apelul declarat de Constantin Mălinescu în contra sentinței Tribunalului Fălțiceni No. 19 din 21 Ianuarie 1925, prin care s'a respins ca nefundată acțiunea intentată de sus numitul în contra Profirei Mălinescu pentru împărțeala averei rămasă dela defuncta Maria sau Smaranda Mălinescu.

Având în vedere actele aflate la dosarul cauzei precum și concluziile părților.

Având în vedere că se constată că C. Mălinescu a intentat acțiune contra sorei sale Profira Mălinescu, că obiectul acestei acțiuni este împărțeala în două părți egale a unei case, situată în orașul Fălțiceni str. Iarmarocului No. 2 și mai multe lucruri mobile, avere în valoare totală de 20000 lei care se stăpânește în întregime de către Profira Mălinescu.

Având în vedere că înaintea Tribunalului, C. Mălinescu a declarat că își rezervă dreptul de a face un alt partaj în ceea ce privește averea mobilă, astfel că în discuție a rămas numai imobilul indicat mai sus.

Smaranda Maria Mălinescu la căsătoria ficei sale Profira cu Leopold Zisman 'i-a constituit dotă casa, care face obiectul acțiunii în împărțeală: (actul de zestre transcris la Tribunalul Fălțiceni în anul 1869 sub No. 19); la 25 August 1899, Profira Mălinescu fii d. divorțată vinde mamei sale imobilul ce-i fusese constituit dotă, (actul de vânzare autentificat de Tribunalul Fălțiceni la No. 537/1899 și transcris la No. 285/1899).

În urmă Smaranda Mălinescu revinde casa ficei sale Profira Mălinescu (actul de vânzare din 24 Februarie 1904).

Smaranda Mălinescu a încetat din viață în Iunie 1915. După încetarea din viață a acesteia Profira Mălinescu a vândut casa domnișoarei Aurelia Mihai Mălinescu (actul de vânzare autentificat de Tribunalul Fălțiceni sub No. 1076 din 7 Iulie 1923 și transcris la No. 2922/1923).

Având în vedere că art. 725 c. civ stabilește principiul că raportul se poate pretinde în natură; iar apoi adaugă că atunci când cel ce a primit imobilul l'a înstrăinat sau ipotecat înaintea deschiderii succesiunii, raportul în natură nu este obligator, ci raportul în acest caz se pretinde după valoarea ce imobilul a avut în momentul deschiderii succesiunii; că dispozițiunea prin care se scutește de raportul în natură, atunci când imobilul a fost vândut sau ipotecat înainte de deschiderea succesiunii, este edictată în scopul înlesnirii circulației bunurilor și a

protecției terților care au dobândit drepturi asupra imobilelor, că aceasta fiind rațiunea legii, principiul nu se poate aplica în cazul când imobilul supus raportului a reintrat prin vânzare în patrimoniul eredelui, de oare ce această situațiune e în afară de sfera de aplicare a prescripției înscrisă în art. 765 c. civ. i. interpretată în mod logic.

Având în vedere că apelantul C. Mălinescu, la ședința dela 25 Iunie 1925, a cerut ca să se admită dovada cu martori pentru a stabili că actele de vânzare ce au fost indicate mai sus, sunt simulate și făcute în scopul de a fi înlăturat dela succesiunea mamei sale, Curtea prin jurnalul din aceea zi, a admis dovada cu martori propusă de către apelant; că, după ce au fost ascultați martorii propuși de către apelant, Profira Mălinescu a cerut a se admite contradovada cu martori probă care de asemenea a fost administrată, pentru a dovedi că actele de vânzare nu sunt simulate.

Având în vedere că astăzi înaintea Curței, apelantul declară că în principal susține că actele de vânzare nu sunt sincere și numai în subsidiar când nu s'ar admite că raportul nu se poate face în natură, susține prima teză a simulației, iar intimata, care la audiențele anterioare afirmase că actele sunt sincere susține acum că sunt simulate; că ultimul act conținând o donație deghizată sub forma unui act de vânzare implică dispensa de raport în limita cotei disponibile, care fiind de o treime, iar dânsa având dreptul la jumătate din două treimi și deținând astfel mai mult de jumătate din valoarea succesiunii, nu poate fi obligată de a raporta, conform principiului prevăzut în art. 776 c. civ. decât valoarea a unei jumătăți din două treimi din valoarea casei, la data deschiderii succesiunii.

Având în vedere că apelantul C. Mălinescu susținând acum în principal că actele de vânzare sunt sincere, pînă Profira Mălinescu, care a propus dovada cu martori tocmai pentru a combate faptul alegat de apelant nu se poate referi la martorii invocați de către cel dintâi pentru stabilirea simulației, de oarece simulația între părți nu se poate dovedi decât cu act scris, iar actul secret care modifică un act public, nu poate avea putere decât între părțile contractante și succesorii lor universal, un asemenea act nu poate avea nici un efect contra altor persoane (art. 1170 c. c. v.); că C. Mălinescu deși este succesor universal al defunctei Smaranda Mălinescu, totuși dreptul la rezervă fiind conferit de lege, constituie un drept al său propriu, ca fiind acordat de lege, i s'a permis în calitate de terțiu, sub acest raport, de a obține dovada cu martori pentru a stabili simulațiunea actelor de vânzare; că Profira Mălinescu chiar dacă ar avea un contra-inscris nu ar putea să fie opozabil, că deci nici dovada cu mar-

tori nu e admisibilă pentru a dovedi contra conținutului actului de vânzare (art. 1191 al 2 c. civ.).

Având în vedere că sistemul de argumentare a apelantului, e contradictoriu, de oarece propozițiunile afirmate de dânsul sunt contrare și deci incompatibile, că cea dintâi propozițiune fiind dovedită cu acte, se exclude posibilitatea de a se examina pe cea de a doua susținută în subsidiar.

Având în vedere că prin actul dotal imobilul a fost donat fără dispensă de raport, că prin urmare în baza principiilor expuse mai sus urmează a fi raportat în natură (art. 765 și 770 c. civ.).

Având în vedere că Profira Mălinescu a susținut că în cazul când Curtea ar decide că actele de vânzare sunt sincere nu are nimic a raporta pentru motivul că imobilul a fost vândut Aureliei Mălinescu.

Având în vedere că, după cum s'a arătat mai sus, Profira Mălinescu a vândut imobilul, după deschiderea succesiunii, Aureliei Mălinescu; că art. 765 c. civ. prevede cazul când înstrăinarea a avut loc înainte de deschiderea succesiunii, de unde rezultă că vânzarea făcută după încetarea din viață a donatorului nu poate fi opozabilă celorlalți comodenitori, iar din ziua deschiderii succesiunii imobilul este considerat că face parte din masa succesorală, și nu mai poate fi înstrăinat de către donatar; că acesta fiind principiul care se aplică cu privire la o vânzare efectuată după deschiderea succesiunii, urmează că vânzarea ce a intervenit între Profira Mălinescu și Aurelia Mălinescu nu poate fi opozabilă lui C. Mălinescu care este chemat cu cea dintâi la moștenirea mamei lor defuncta Smaranda Mălinescu, că în consecință obiecțiunea formulată de către intimată este neîntemeiată.

Având în vedere că din actele aflate la dosar precum și din recunoșterile părților se stabilește că dela defuncta Smaranda Mălinescu au rămas ca moștenitori un fiu C. Mălinescu și o fiică Profira Mălinescu; că, conform principiului stabilit de art. 669 c. civ. împărțeala averii de succesiune trebuie să se facă în două părți egale.

Având în vedere că din faptele expuse rezultând că apelul declarat de către C. Mălinescu fiind întemeiat urmează a fi admis, și reformându-se sentința tribunalului, a se admite în principiu acțiunea de eșire din indiviziune și a se înainta dosarul Tribunalului pentru a numi un expert care să se pronunțe dacă imobilul poate fi împărțit comod în natură și a-l evalua urmând ca Tribunalul să continue celelalte operațiuni ale partajului.

Pentru aceste motive, redactate de D. I. Prim Președinte, admite apelul, etc.

Semnați: D. Volanschi, M. Haralamb, Il. Grigoriu.